N°. 456. DE GRONDWET. 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

ZATURDAG 11 NOVEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Wat wil men?

...ze vraag werd, dezer dagen, naar ons inzien zeer ...legt, door een ministerieël blad in de residentie ... en behandeld. Het schijnt ons zelven, bij nader ...n en bij nadere overweging van dit artikel, een ...el toe: „wat men eigenlijk wil?” met al die oppo... en met al die bestrijding van de maatregelen der ...enwoordige Regering.

Is het Nederlandsche Volk niet bij uitstek gelukkig? Heeft het niet een Minister, die vroeger aandrong ...de „beperking van de magt des *eenlings*” (1) en nu ...Ministerschap beschouwt als het kamerdienaarschap ...het Hof? Zitten niet vreedzaam naast elkander ...„onstaatkundigste hoofd in Nederland” (2) en de ..., onder wiens regeringstelsel „geene Natie kan bloei...; want het wordt er door behebt met de ondeugden ...er verdrukten: valschheid, bedrog en luiheid?” (3) ...ordt onze verhouding tegenover het Buitenland niet ...eere en waardigheid gehandhaafd; is er één Volk, ...op een Minister van Buitenlandsche Zaken, als wij ...itten, kan bogen? Hoe ongevoelig zijn de lasten, ...op het Volk drukken en hoe ijverig de pogingen ...Regering, om ze van lieverlede nog ongevoeliger ...maken! Wat spaarzaamheid in het beheer van 's lands ...anciën! Wat moedige pogingen, om, tot verbetering ... ons finantie-wezen, langs een omweg terug te ...en op den weg, die ons vroeger tot den beruchten ...t B heeft gebragt! Wat regtvaardigheid en billijk... ...d in het aanstellen of bevorderen van ambtenaren! ...at echt constitutionnele afschuw van vriendenmakerij ...familie-regering! Wat schitterende bekwaamheid in ...regeling van gewigtige onderwerpen van wetgeving! ...tom: het Nederlandsche Volk heeft alle redenen, ...zich thans zoo gelukkig te gevoelen, dat het mi...eriële blad, te regt, de vraag heeft gedaan: „wat men nu eigenlijk?”

Die vraag werd voornamelijk tot ons en tot onze ...ij gerigt: en wij mogen niet verbloemen, dat zij ...in groote verlegenheid heeft gebragt, zóódanig ...s dat wij ons — gewis ondanks ons zelven — ge...pt gevoelen te erkennen, dat er aan onzen staat ...geluk zóó luttel ontbreekt, dat het moeijelijk valt ...definiëren „*wat wij nu eigenlijk willen.*” Dat zal — ...zonder onze eigene beschaming — daghelder door...ken, wanneer men *aanvult*, hetgeen het Ministe...blad als zoo vele bewijzen voor onzen tegenwoor... gelukstaat — bescheiden, als 't is zoodra het ...verdiensten der Regering geldt — slechts heeft ...*gestipt*. Wij hopen, dat het Regerings-orgaan, deze ... heden slechts gedeeltelijke) aanvulling zal willen ...ouwen als onze volledige adhaesie aan zijne stel...; als het bewijs dat wij ons met hem, o zóó ge... gevoelen; en dat het derhalve inschikkelijk ge... zal zijn, om ons niet verder met de, voor *ons* ...tige vraag: „wat men nu eigenlijk wil?” te be...ijken.

...euwsb. zegt: ...nieuwe reg...e inrigting *voorbereid.*

Wij stemmen toe:

Inderdaad: waarover klaagt men? Er wordt eene commissie benoemd, om eene regterlijke inrigting zamen te stellen; na jaar en dag wordt die commissie ontbonden en bedankt voor 't geen ze *niet* heeft verrigt. De Minister krijgt nu permissie om zelf een wetje aan te bieden, als daartoe nog dit jaar de tijd zal overschieten. Waarlijk, de *voorbereiding* tot de nieuwe regterlijke inrigting is zóó krachtig, dat hard vallen, bij een dergelijken ijver, zwarte ondankbaarheid zou zijn.

(1) De heer Donker Curtius.
(2) Aldus noemde de heer van Hall den heer Donker Curtius.
(3) Op die wijze karakteriseerde, in 1847, de heer Donker Curtius het regeringsstelsel van den heer van Hall.

De tegenwoordige bewindslieden geven leven en uitvoering aan de voorschriften der Grondwet.

Dat „leven” en die „uitvoering” springen ieder in het oog. Hoe pleit de wet op het (gedeeltelijk) onderwijs voor de *volle* uitvoering van art. 194 der Grondwet! Is er sterker bewijs denkbaar voor de zucht, om waarlijk *verantwoordelijk* te zijn (art. 73 der Grondwet), dan het voorstel van ministeriële verantwoordelijkheid, waardoor nooit eenig verhaal, op welke willekeurige en wederregtelijke daad ook, zal zijn te bekomen? Dagelijks bewijst de *Staats-Courant*, hoe aan de waarachtige bedoelingen van art. 6 der Grondwet (4) uitvoerig wordt gegeven. Geen ministerie dat, gelijk het tegenwoordige, zooveel „leven” en „uitvoering” aan art. 89 der Grondwet heeft gegeven: hoe constitutionneel waren de inlichtingen, die gevraagd werden; hoe heusch de behandeling jegens volksvertegenwoordigers; hoe *overeenkomstig* de voorschriften der Grondwet de verklaring: „dat de Ministers alleen aan God en hun geweten verantwoording schuldig zijn”!

Geen stap achterwaarts is door hen geschied of wordt door hen beoogd.

In het minst niet. — Van de geheime spionnering, ingevoerd onder Napoleon, niet het allerminste spoor. — Aan het subsidiëren, uit Rijks fondsen, van gedienstige dagbladen, gelijk in den tijd van het *Journal de la Haye* en *later*, wordt zelfs niet gedacht. De gelden voor algemeene politie strekken alleen, om gaauwdieven te doen pakken; volstrekt niet om, gelijk vroeger, zeker toezigt over eerlijke burgers te houden. — Het stelsel van familieregering is ten eenemale afgekeurd; de vrienden en de neefjes kunnen nu niet weder, gelijk vroeger, met landspostjes vetgemest worden. — De weleer zoo bekende „Nederlandsche lintworm” staat in het Museum te Leiden op sterk water; men bespeurt er nu *niets* meer van.

Maar even zoo is het gelegen met het beheer van 's Rijks geldmiddelen.

Zeer juist: met het beheer van 's Rijks geldmiddelen *is* het *even zoo* gelegen. Waartoe dient er jaarlijks geld over te blijven? Is het volk niet voorbeschikt om te *betalen*? Hoe dwaas is toch die manie om te besparen! Hoe ellendig zijn er de vruchten van geweest! Slechts ruim *vier* millioen jaarlijks, daaronder begrepen de opoffering des Konings. Op een onverbeterlijke manier heeft men binnen 1½ jaar tijds die „bezuinigings-woede” den kop ingedrukt, zoodat men niet ligt weder over de „pot-zucht” van de Hollanders glimlagchen zal. Daarentegen zijn we zoo gelukkig, van driemaal in het jaar nieuwe model-sabels en nieuwe model-chacots of franjes te zien, terwijl de effecten-houders eene goede toekomst voor nieuwe leeningen te gemoet gaan.

(4) Dat ieder *gelijke aanspraken* heeft op Landsbedieningen.

De wensch (tot verligting van lasten) werd *niet* onvervuld gelaten.

Reeds in het begin van dit jaar gaf de Regering te kennen, dat zij de ontwerpen in *gereedheid had*, die tot het beoogde doel moesten leiden; maar de indiening daarvan bleef achter, zoolang de tijdsomstandigheden haar daartoe verpligtten.

Het is waar: bij de toelichting van VAN HALL's conversie-wet (die de April-Kamer de onbeschaamdheid had eene *onzedelijke* wet te noemen), werd aangekondigd, dat wetten tot verligting van lasten *gereed lagen*. Wèl, zegt men, dat geen ambtenaar van de bewerking dier wetten afweet; wèl heeft men nooit of te immer, kunnen te weten komen, wat de inhoud dier voorstellen tot verligting van lasten geweest is; maar dat neemt niet weg, dat het Nederl. volk zich gelukkig mag achten, te weten, dat zulke wetten *gereed lagen*.

Het Ministerie is *op het einde des jaars* nog een grooten stap verder gegaan. Het heeft werkelijk een gedeeltelijke vermindering van lasten voorgesteld. Het heeft daarbij juist het oog gehad op die lasten, welke den handel en de eerste levensbehoeften drukken.

Die „groote stap” is geweest de tijdelijke vermindering van de regten op den invoer van granen en andere levensmiddelen, onlangs op nieuw in een *buitengewone Staats-Courant* aangekondigd. Inderdaad is deze „groote stap” zegenrijk in zijne gevolgen geweest; want de *graanhandelaars* hebben de 7 of 8 stuivers winst op de mud tarwe of rogge, en de *bakkers* het kwart van een halve cent winst op het pond brood in den zak gestoken, terwijl de schatkist er een paar tonnen gouds bij heeft verloren. De „arme man” gevoelt zich dan ook door dien „grooten stap” *zeer* gelukkig (5).

Wil men weder verwarring in 's lands financiën brengen?

Daarvoor is geen *schijn* van grond. De twaalf millioenen voor oorlog; de dertien tonnen gouds, die in 1855 weder *meer* zullen worden uitgegeven, dan in 1854; de ƒ3,795,891.66 die *jaarlijks* meer worden besteed dan in 1852 (6); de weg, die bij het voorgedragen wetsontwerp tot verpligte amortisatie wordt ingeslagen: dat alles geeft het meeste regt tot het vertrouwen, dat de tegenwoordige Regering al het hare aanwendt, om elke verwarring in 's lands finantiën te voorkomen; geeft alle reden tot blijdschap en tot erkentelijkheid van het Nederlandsche Volk.

'sRijks finantiën *verbeteren* zich al meer en meer.

Eindeloos is de juichkreet, die over dien „eersten stap”, *na* den „grooten stap” is opgegaan. Het Volk is de Regering dankbaar voor het bewijs van belangstelling, door haar in zijn „gelukkig” lot betoond.

De eerste stap tot vermindering van lasten is geschied.

Met eene prijzenswaardige billijkheid wil de Regering, na de uitgaven bijkans *vier* millioenen jaarlijks *hooger* te hebben opgedreven, den burger het brood wel *drie twintigsten van één cent* het pond goedkooper laten eten. Dat herinnert met een warm gevoel van geluk aan het tijdvak der gelukzalige „vaderlijke regering”.

Het doet de Regering zelve leed, dat zij in hare

Het is ook ongehoord. Als een Ministerie „*wenscht*” het Volk te verligten, maar „*overtuigd*” is, dat

(5) Zie ons N°. 419.
(6) Zie de Nota van den heer van Bosse van 7 Oct. jl.

wenschen (tot grootere verligting van lasten) door de staatkundige gebeurtenissen belemmerd, wordt. *En als men dan die overtuiging heeft*, dan vragen wij het: waarom er toch soms zoo felle oppositie gevoerd wordt?

het niet kan: dan is het slecht en onvaderlandslievend van Kamers en pers om oppositie te maken. Al wenschen Kamers en Volk *wèl* verligting, en al zijn beiden *overtuigd* dat het wél geschieden kan: dan behooren een brave Kamer en een zoet Volk zich te onderwerpen aan de »wenschen« en aan de »overtuiging« der Regering. Die weet alléén, wat voor 's lands heil past; en daarom heeft ook de heer DONKER of de heer VAN HALL zich nooit tegen de »wenschen« en de »overtuiging« van vroegere regeringen verzet. Die *tegen* den »wensch« en tegen de »overtuiging« van de Regering oppositie maakt, zou inderdaad verdienen onder het opzigt te komen van de algemeene politie..... *bijaldien* door haar een politiek toezigt werd gehouden.

Zeker is het echter, dat ook onder het vorig Ministerie steeds over het *klimmend cijfer* (der begrooting) werd GEKLAAGD.

Geklaagd? Volkomen juist. Wilde de *Nieuwsbode* ingewikkeld erkennen, dat de klagten ongegrond waren? Van zijne »goede trouw« (7) mogen wij het allezins verwachten. Ziet hier de *uitgaven*, na aftrek van die voor het Huis des Konings en voor de Nationale schuld?

In de drie jaren 1842, 1843 en 1844 te zamen *f* 104,994,801.23½.

In 1845, 1846 en 1847
f 102,934,304.55½.

In 1850, 1851 en 1852
f 95,841,175.13 (8)

Er was dus onder het vorig Ministerie inderdaad een *klimmend* cijfer..... maar in »tegenovergestelde rigting.« — Weet *de Nieuwsbode* ook, *wie* de klagers waren? We zijn anders bereid, ze hem op te geven. Zou *de Nieuwsbode* ook eens het verschil willen nacijferen tusschen het laatste en de beide vorige tijdvakken? Valt de aftrekking hem wat te *moeijelijk*; wij zullen hem gaarne een handje helpen.

Als wij dit een en ander nu overwegen, dan meenen wij met eenig regt te mogen vragen: »Wat wil men nu eigenlijk?« *De grond voor de politieke en voor de finantiële oppositie heeft opgehouden.*

Wanneer het Nederlandsche volk ook de toelichting zal gelezen hebben, dan twijfelen wij niet of het zal, homogeen met *de Nieuwsbode*, erkennen, dat de oppositie eigenlijk niet weet wat zij wil; dat het volk niet waard is het geluk, in welks bezit het zich thans mag verheugen; want dat alles zoo goed gaat, dat ieder zoo tevreden is, dat »de grond voor de politieke en voor de finantiele oppositie heeft opgehouden.«

Wij houden ons voor verdere »opstellen« van den *Nieuwsbode* ter »uitwerking« minzaamst aanbevolen.

(7) Zie ons artikel gister over het »ongegrond verwijt.«
(8) Wij staan voor de juistheid der cijfers in; zij zijn getrokken uit de Staatsrekeningen, met uitzondering alleen van het jaar 1852, waarvan nog geene Staatsrekening is, en waarvan de cijfers overgenomen zijn uit het Verslag aan den Koning.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De groote ruimte, welke de nog voorhanden regeringsantwoorden op de verslagen der 2e Kamer van de Staten-Generaal over de begrootingswetten eischen, noopt ons, ook heden, slechts een beknopt overzigt te geven van het buitenlandsch nieuws van den dag. Wij kunnen dit te eerder; omdat er op dit oogenblik weinig voorvalt in de staatkundige wereld, en er alzoo niet veel te vermelden is.

De *Moniteur Universel* heeft gister een aantal documenten medegedeeld; maar geen van allen heft den bestaanden twijfel op. Een van die stukken is een verslag over de belegering tot den 26 des avonds; doch het bevat niet anders dan eene reeks herhalingen omtrent feiten, die reeds bekend zijn; zooals o. a., het hernemen van de Turksche redoutes, welke door generaal Liprandi waren veroverd. Men weet, dat omtrent dit punt, altijd eenige twijfel heeft blijven bestaan. Maar het stuk, waarvan wij thans spreken, verspreidt daarover weinig licht. Alhoewel in de *Moniteur* geplaatst, schijnt dit stuk niet dat officiee karakter te hebben als de documenten, welke daarop vo gen. Deze zijn een verslag van generaal Canrobert van 22 October; eene uitvoerige beschrijving der operatien van het leger voor Sebastopol van 1 tot en met 22 Oct., insgelijks van den opper-bevelhebber der Fransche troepen; en eindelijk, een verslag van doctor Michel Léry, inspecteur van de geneeskundige dienst in het Oosten, in welk stuk de gezondheidstoestand van het leger als zeer gunstig wordt voorgesteld.

Al die verslagen deelen niet veel belangrijk nieuws mede; trouwens dit is reeds uit derzelver dagteekening op te maken; zij doen zelfs niet voorzien wanneer het tijdstip der ontknooping zal daar zijn.

De opper-bevelhebber van het Fransche leger ontveinst geenszins de bezwaren en moeijelijkheden, welke aan de onderneming verbonden zijn, gelijk zulks ook openhartig wordt bekend in een rapport van lord Raglan, dat de Engelsche bladen dezer dagen hebben medegedeeld. Even als die veldheer, brengt Generaal Canrobert ook hulde toe aan den dapperen weêrstand der Russen, zoowel als aan hun moed en bekwaamheid in den oorlog.

Met genoegen merkt men sedert eenige dagen op, dat de Fransche en Engelsche bladen van toon veranderen, en niet aarzelen te bekennen dat de geallieerden in de Russen vijanden gevonden hebben, die waardig zijn de groote krachtsontwikkeling, welke de Westersche mogendheden aan den dag leggen. De *Times* heeft in dien zin ook zeer welgeschrevene stukken medegedeeld. De Engelsche en Fransche bladen handelen zeer verstandig, wanneer zij maar niet zoo uit de hoogte op de Russen nederzien. Men wint er ook niets bij met de kracht eens vijands gering te schatten. De overwinning is dan oneindig minder roemrijk, en de nederlaag veel meer vernederend. In zijn verslag over den slag aan de Alma, doet prins Menchikoff den moed der geallieerden in alle deelen regt wedervaren; de generaals Canrobert en Raglan handelen op hun beurt insgelijks. Nu betaamt het de drukpers om zich niet minder onpartijdig te betoonen dan de bevelhebbers der beide tegenover elkander staande legers.

Afgescheiden van de stukken, waarvan wij hierboven melding maakten, heeft de *Moniteur* ook eene nota medegedeeld, waarbij door het Engelsche en Fransche gouvernement bevel gegeven wordt, om de blokkade der havens van den Donau uit te strekken, tot alle Russische havens der Zwarte Zee en der Zee van Azoff.

Volgens ontvangene berigten uit de Krim zou tot op den 2 des avonds nog geene verandering in den stand van zaken gekomen zijn. In Parijs hebben vele geruchten geloopen, die min gunstig waren voor de geallieerden; maar het is thans zeker, dat die geruchten geen grond hebben en alleen het uitvloeisel eener beurs-speculatie zijn.

Aan den Donau schijnt de veldtogt geëindigd. Men meldt, dat Omar-Pacha uithoofde van het ongunstige jaargetijde afziet van verdere operatien in Bessarabie. Men weet bovendien, dat deze Turksche bevelhebber nooit veel ingenomenheid betoonde voor dezen veldtogt op Russisch gebied. De bevelhebbers der geallieerden hadden daarop aangedrongen om daardoor eene nuttige afleiding te veroorzaken; maar men verwijt Omar-Pacha dat hij in zijne bewegingen zeker talmen aan den dag legt. Niet gaarne zouden wij ons voor deze beschuldiging aansprakelijk stellen; doch wij moeten niet te min constateren, dat het nu reeds half November is, en — hetzij dat opzettelijk dralen of onmogelijkheid om te handelen daarvan oorzaak is — de Turken het grondgebied niet verlaten hebben en ook zelfs geene poging deden om de Russen te verjagen uit eenige punten, welke zij nog bezet houden in de Dobrutscha, bij den regteroever van den Donau.

Welligt heeft Omar Pacha de moeijelijkheid der onderneming beter ingezien dan zij, die hem daartoe aanzetten; want krijgskundige bekwaamheden zijn hem immers niet te ontzeggen; daarvan heeft de veldtogt van verleden winter en van dezen zomer aan den Donau genoegzame blijken gegeven.

De Oostenrijksche minister van binnenlandsche zaken heeft een ontwerp van wet op de reorganisatie van de nationale garde den Keizer ter goedkeuring aangeboden. Steeds onzekerheid omtrent de zending van den heer von der Pfordten te Weenen; al wat men deswege kan zeggen is, dat hij zeer beleefd ontvangen werd. De meening als zou er voor het oogenblik geen vrees bestaan voor eene botsing tusschen Rusland en Oostenrijk wint veld.

Het bevestigt zich nader, dat de Fransche regering den heer Soulé verlof gegeven heeft, Frankrijk te mogen doortrekken, maar het verblijf aldaar bepaald ontzegd heeft. In Parijs hield men het er voor, dat deze zaak nog niet bijgelegd was. Thans vernemen wij echter, dat de heer Soulé, die uit Engeland kwam en zich naar Parijs begeeft te Calais is aangekomen. De Cortes zijn den 8 dezer door de Koningin geopend. In eene telegrafische depêche is in dit blad, gister reeds, de korte inhoud van de openingsrede medegedeeld.

De Staatsraad van Neufchatel heeft het initiatief genomen tot een maatregel, welke het grootste gedeelte der bevolking, gewis, zeer welkom zal zijn. Die raad heeft namelijk de bondsregering dringend verzocht, van het haar toegekende regt, om de inkomende regten op het graan en koren af te schaffen, gebruik te maken.

De Staatsraad van Neufchatel heeft bovendien, eene circulaire gerigt aan al de kantonale regeringen, met dringende uitnoodiging om dat verzoek bij de bevoegde magt te ondersteunen.

De *Baltic* heeft te Liverpool de mail van 28 October overgebragt. Eene troep emigranten, bestaande uit 50 personen, is te Neder-Californie vermoord. De Indianen hebben te Oregon veel wanorde veroorzaakt.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN VRIJDAG 10 NOVEMBER.

Zijn ingekomen drie missives van den Minister [van] Koloniën, als:

a. ten geleide van inlichtingen op het adres van Te[...] te Ulrum, wegens de slavernij in West-Indie. — Dru[kken] en ronddeelen en in handen gesteld eener commis[sie] bestaande uit de heeren: ten Cate, Reinders, Wintg[ens], Anemaet en van der Poel;

b. ten geleide van inlichtingen op het adres van Pr[...] wegens ontzegging van verblijf in de Vorstenlanden [op] Java. — Drukken en ronddeelen en in handen [eener] commissie, bestaande uit de heeren: van der Veen, Reede van Oudshoorn, Sander, Storm en Meylink;

en *c.* ten geleide van inlichtingen op het versla[g] commissie van de Kamer, betrekkelijk het verslag van [den] staat der West-Indische koloniën over 1851. — Dru[kken] en ronddeelen en in handen derzelfde commissie, in [wier] handen het verslag het vorige jaar is gesteld, zijnde [de] heeren van Hoëvell, Stolte, Mackay, van Franck en [...]

Nog is ingekomen eene missive van den Minister [van] Buitenlandsche Zaken, ten geleide van een afschrift [der] met Portugal gesloten overeenkomst tot uitlevering [van] boosdoeners. — Drukken en ronddeelen en gesteld in [han]den eener commissie, bestaande uit de heeren ten C[ate], Donker, de Brauw, Storm en Beens.

Door den Min. van Fin. is ingezonden het verslag [over] den handel en de scheepvaart over 1853. Plaatsing in [de] boekerij der Kamer.

De commissien van rapporteurs zijn gereed met hare [al]gemeene verslagen: 1o. over de begrooting der landb[ou]kerij voor 1855, en 2o. over de onderscheidene aanhang[ige] naturalisatie-wetten. Drukken en ronddeelen en de be[raad]slaging vastgesteld op Dingsdag 14 Nov. des namiddags [...] ure.

De comm. van rapporteurs zijn nog gereed met ha[re al]gemeene verslagen over Hoofdstuk I, II, VI, IX A [...] der staatsbegrooting voor 1855. Drukken en ronddee[len], terwijl de dag der beraadslaging nader zal worden be[paald].

Door de afdeelingen zijn benoemd tot rapporteurs [over] de volgende ontwerpen van wet, als: 1o. tot verh[ooging] van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1854 ([...] van den Haarlemmermeerpolder), de heeren: Taets [van] Amerongen, van Foreest, Huguenin, Delprat en Sl[...]; 2o. over het in overweging nemen van het voorstel [van] den heer Wintgens tot instelling van plaatselijke [raden] van gezondheid, de heeren: Storm van 's Gravens[ande], Hoijnck van Papendrecht, Meeussen, Westerhoff en [van] der Poel; 3o over tien onderwerpen tot naturalisatie, [de] heeren Taets van Amerongen, Hoynck van Papend[recht], Bieruma Oosting, van Deinse en van Franck; 4o. [tot] vaststelling der begrooting wegens den arbeid der ge[vange]nen over 1855, de heeren: Dullert, van Eck, de B[...], van Zuylen van Nyevelt en van der Poel; 5o. tot re[geling] der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds [voor] burgerlijke ambtenaren over 1855, de heeren: Hoek[...], van Eck, van der Veen, van Deinse en van der [Poel]; 6o. over elf ontwerpen tot bekrachtiging van provi[nciale] belastingen, de heeren Storm van 's Gravesande, [...] mer van Poldersveldt, Bieruma Oosting, van N[...], van Sevenaer en ten Cate; 7o. tot aanmoediging [van] den aanvoer van granen en andere levensmiddelen, [de] heeren: Dullert, van Reede, van Bosse, Reinders [en] van Franck; en 8o. over twee ontwerpen betrekke[lijk] de vervanging der schatkistbiljetten in het depôt der [...] biljetten door aan te koopen 2½ of 3 pct. Nat. Sch[uld], de heeren: van Lijnden, Strens, Rochussen, Dirks en [...]genholtz.

De zitting is daarna gescheiden.

Vde HOOFDSTUK. (*Binnenlandsche Zaken.*)

(*Vervolg.*)

§ 21. Wordt in de verhooging der jaarwedden van [...] der ingenieurs van de 1ste klasse, die tot hoofd-ing[enieurs] van de 2de klasse zouden worden bevorderd, [en de] algemeene verhooging der tractementen van de [op]zigters bij den waterstaat door vele leden bezwaar [gevonden], door andere leden wordt dat bezwaar, althans wat de verhooging van de bezoldiging der opzigters betreft, niet gedeeld.

De Regering moet opmerken, dat sedert het [...] 1848, toen de organisatie van het corps ingenieurs die bij Koninklijk besluit van den 8sten Februarij 1849 is vastgesteld, werd voorbereid, de omstandigheden aanmerkelijk zijn veranderd, de omvang en het belang der openbare werken meer en meer is toegenomen en de werkzaamheden [en] aanzien van het personeel aan den waterstaat verbonden aan[merke]lijke uitbreiding hebben ondergaan. Van daar dat reeds in 1851 en 1853, en van 29 Januarij 1853 wat sommige punten betreft, in die organisatie verandering moest worden gebragt.

De Regering zou zich thans, evenmin als toen, verantwoord rekenen, indien zij niet op die organisatie, voor zooveel de omstandigheden dit eischen, terugkwam. In stede van schadelijk, acht zij dit in het welbegrepen belang der schatkist. Reeds bij de toelichting op den [...] gevraagden staat is gezegd, dat het met de [...]

...ementen, blijkens de ondervinding, nagenoeg onmogelijk is, bekwame opzigters te verkrijgen en te behouden. Niet alleen dat dit ten gevolge heeft, gelijk volgens het verslag ook door sommige leden is opgemerkt, dat bekwame opzigters genoopt worden 's lands dienst met die bij bijzondere instellingen of ondernemingen te verwisselen; maar de ondervinding heeft reeds geleerd hoe weinig candidaten zich bij bestaande vacature aanmelden om tot het vergelijkend examen, dat de benoeming voorafgaat, te worden toegelaten. Mag dit ten deele worden toegeschreven aan het voor dat examen vastgesteld programma, waarbij echter doch niet meer dan noodig is wordt geëischt, de geringe mededinging moet ook grootendeels worden beschouwd als gevolg der geringe bezoldiging aan de betrekking verbonden. Eenmaal heeft zich het geval voorgedaan dat het getal der sollicitanten zich tot één bepaalde. Het corps opzigters zou, zoo daarin niet tijdig wordt voorzien, ...andeweg zijne beste leden missen en welligt in het vervolg niet meer in staat zijn de gewigtige betrekkingen, waartoe het bestemd en geroepen is, te vervullen.

§ 24. De Regering meent niet te hebben gezegd, dat de herstelling of uitbreiding, welke de landsgebouwen behoeven, bepaaldelijk in 1855 zou moeten worden ondernomen. De stelling dat de begrooting eenheid en zamenhang zou missen, gebouwd op de meening dat de uitvoering in 1855 reeds zou zijn bepaald, vervalt dus. Dat de herstellingskosten der landsgebouwen veel vorderen, wordt evenwel niet ontkend.

§ 25. De Minister voldoet hier aan het verlangen der ...ede Kamer, bij § 25 van het verslag uitgedrukt, door ...lijk een verslag te geven van hetgeen met de, voor ... toegestane sommen tot algemeene verbetering der ...rivieren is verrigt.

§ 42. Het antwoord bij § 1 geeft de reden op waarom ...hier bedoelde som van f 400,000, nog als bijdrage aan de Nederlandsche rhijnspoorweg-maatschappij te verstrekken ...tus verre niet op de begrooting werd gesteld.

Ten aanzien van den voortgang der werken tot verhooging van dien spoorweg wordt medegedeeld, dat de directie der Nederlandsche Rhijn-spoorweg-maatschappij, bij haar verslag van den 26 Junij dezes jaars in de algemeene vergadering van aandeelhouders uitgebragt, heeft verklaard de ...ering te durven geven, dat, zonder onvoorziene voorvallen, al de wegen der maatschappij zich in de exploitatie zullen kunnen bevinden wanneer de deelhebbers in het volgend jaar (in de maand Junij) hunne gewone bijeenkomst zullen houden.

De regering, de regtstreeksche berigten raadplegende, die ...andelijks bij het Departement van Binnenlandsche Zaken ...engt, den loop en de voortzetting der werken worden ...ngt, heeft, schoon de werken aan de IJsselbrug te ...ervoort langzaam vorderen, geene reden om de ge...heid van dat uitzigt in twijfel te trekken.

...weg van Utrecht tot Rotterdam is reeds van Utrecht ...nabij Gouda over nagenoeg 28,000 el, meer dan de ...de lengte, met de locomotief bereden en men ...nt dat in het volgende voorjaar de weg tot Rotterdam ...exploitatie zal kunnen worden gebragt.

Met het leggen van het smal spoor tusschen Amsterdam ...Utrecht is men bezig en het materieel voor het smalle ...oor is reeds ten deele voorhanden.

VIIde AFDEELING. *Onderwijs.* § 44. Herhaaldelijk is er, van de zijde der vertegenwoordiging, met klem op aangedrongen, dat de Delftsche akademie, behoorlijk georganiseerd, op de Staatsbegrooting zou worden gebragt. Bij de discussien over de begrooting van 1854 is dit punt weder uitvoerig ter sprake gekomen en heeft de Regering ...vooruitzigt geopend, dat de kosten dier academie op ...volgende begrooting zouden worden uitgetrokken. Voor ...oogenblik nog niet in staat hieraan te voldoen, vermits ...overleg over de wijzigingen in die instelling te brengen, ...schoon ver gevorderd, niet tot volle rijpheid is gekomen, heeft de regering vermeend, ten bewijze dat de zaak door haar niet uit het oog was verloren, in de memorie van toelichting betrekkelijk het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1855 te moeten kenbaar maken, dat het zich ...t aanzien, dat aan het verlangen op dit punt eerlang ...zal kunnen worden voldaan.

Eene regeling der academie buiten inmenging der wetgevende magt schijnt der regering niet ongeoorloofd. Gesteld ...het geldt hier, gelijk sommige meenen, een tak van hooger onderwijs, behooren daarom de bijzonderheden van ...eene dergelijke inrigting van instellingen als die te Delft ...wetgever te worden vastgesteld? De Staatscommissie voor het hooger onderwijs van 1849 geeft op die vraag een ontkennend antwoord. Ook schijnt het niet in het belang van hen, die aan de Delftsche academie worden ...geleid, de reorganisatie uit te stellen tot dat de algemeene ...wettelijke regeling van het hooger onderwijs, uit den aard der zaak nog eenigzins verwijderd, zal zijn tot stand gebragt. In allen gevalle zal de regeling der Delftsche academie in zoo verre niet buiten inmenging der wetgevende magt plaats hebben, dat de medewerking van deze vergadering zal worden tot het toestaan der noodige fondsen, ...hetzij bij eene speciale wet, hetzij later bij de begrooting ...staatsuitgaven.

§ 46. De poging van bijzondere personen om door vrijwillige bijdragen een fonds voor de oprigting eener sterrewacht te Leyden bijeen te brengen, wordt ongetwijfeld door de regering met belangstelling gadegeslagen. Doch van die ...stelling te doen blijken door, gelijk het verlangen ...sommige leden schijnt te zijn, eene bijdrage van 's Rijks ...te verleenen, acht zij deels strijdig met het doel, ...niet vrij van bedenking.

§ 47. Met de toeëiging van voormalige geestelijke goederen aan den Staat wordt voortgegaan. Verhooging van den post van f 3000 voor beurzen aan studerenden kon evenwel ditmaal niet plaats hebben, omdat de afloop van onderscheidene aanhangige procedures, ter zake van de aanspraken van den Staat op die goederen moet worden afgewacht. Waarschijnlijk zal op de volgende Staatsbegrooting de post niet onaanzienlijk kunnen worden verhoogd.

§ 48 De Regering heeft hare zienswijze over de Latijnsche scholen met slechts een zeer onbeduidend aantal leerlingen, en de bezwaren, aan de opheffing dier inrigtingen verbonden, doen kennen in haar laatste verslag omtrent den staat van het onderwijs. Aan haar voornemen tot trapsgewijze opheffing, zooveel zij vermag, blijft zij gevolg geven. Op dit oogenblik zelfs is zij omtrent de intrekking van het rijks-subsidie met twee scholen in briefwisseling. Te regt schijnt overigens door een deel der leden op het nut dier subsidien in sommige gevallen te worden gewezen.

VIIIste AFDEELING. *Kunsten en wetenschappen.* § 51. Ook de Regering acht eene algemeene regeling van het archiefwezen in den aangewezen zin wenschelijk. Zij stelt zich voor nader te onderzoeken op welke wijze dit het best zou kunnen geschieden.

Of het oude koloniale archief te Amsterdam zal blijven dan wel naar 's Hage overgebragt worden, maakt bij de regering een punt van overweging uit.

§ 58. Bij het beoordeelen van het voorstel der regering op dit punt gelieve men in het oog te houden, dat daarbij geen sprake is van het doen herleven van het voormalig koninklijk Nederlandsch instituut, maar van het geven van eenige meerdere uitbreiding aan de bestaande koninklijke academie van wetenschappen, geheel afgescheiden van hetgeen vroeger te dien aanzien bestond. Toen het instituut in den jare 1851 werd veranderd in eene academie alleen voor de wis- en natuurkundige wetenschappen, betreurden velen, dat voor de uitstekende beoefenaren der letteren en geschiedenis in ons vaderland de weg tot nuttige zamenwerking onder bescherming der regering was afgesneden, en werd de levendige wensch geopenbaard, dat althans deze vakken aan de nieuwe academie mogten worden toegevoegd. Aan deze wensch meende de regering bevorderlijk te mogen zijn; eene commissie, bestaande uit de heeren: J. van Geuns, W. Vrolik, Ab. des Amorie, J. van Lennep, J. Heemskerk, J. Bake en M. de Vries, werd uitgenoodigd een plan te ontwerpen tot uitbreiding der academie in voorschreven zin; zij deelde in de inzigten van hen, die dergelijke uitbreiding in het belang der wetenschap nuttig, en zelfs bij het bestaan van andere genootschappen en bijzondere vereenigingen, geenszins overbodig achten, en het is tengevolge van hare voorstellen, dat het subsidie op het nu voorgedragen cijfer is gebragt.

Ter voldoening aan den daaromtrent geuiten wensch wordt ter inzage enkel van de leden aangeboden een afschrift van de inleiding van de memorie van toelichting van de commissie op haar ontwerp van reglement, een uittreksel dier memorie, voor zooveel de omschrijving van de toe te voegen vakken, en de kosten betreft, en, in originali, de verzameling uittreksels der reglementen der buitenlandsche academien, door de commissie overgelegd. Deze stukken behelzen tevens een antwoord op de meeste vragen bij deze paragraaph gedaan. Daarbij kan worden gevoegd, dat meerdere uitbreiding dan de voorgedragene ook uit een finantieel oogpunt onraadzaam is geacht; dat voor het herstel der klasse van beeldende kunsten te minder noodzakelijkheid scheen te bestaan, daar deze reeds behoorlijk vertegenwoordigd worden, en dat de Koninklijke academie op dit oogenblik, buiten de rijkstoelage en de geringe opbrengst van hare werken, geene inkomsten heeft.

§ 60. De Regering heeft grond te verwachten, dat de arbeid der geologische commissie, gelijk men zich die heeft voorgesteld, voor niet veel meer of minder dan geraamd is zal kunnen worden voltooid.

§ 62. Met genoegen is ontwaard, dat de uitbreiding, die de Regering aan het onderwijs in het orgelspel aan de Koninklijke muzijkschool te 's Gravenhage wenscht te geven door het aankoopen van een orgel ten behoeve dier school, ook bijval heeft gevonden.

§ 63. Reeds van den aanvang heeft de heer Vattemare den wensch doen doorstralen, dat hem, even als van de zijde der meeste Staten, die tot het stelsel zijn toegetreden, geschiedt, ook van onzentwege een vast jaarlijksch subsidie mogt worden toegelegd. In de onzekerheid welken loop de zaak zou nemen en welke vruchten voor Nederland van de pogingen van den heer Vattemare te wachten waren, heeft de Regering aanvankelijk zwarigheid gemaakt zijne wenschen te bevorderen; doch nu er twee jaren verloopen zijn en hij inmiddels ten volle aan zijne toezeggingen heeft voldaan, achtte de Regering het in het belang van Nederland, het elders gegeven voorbeeld te volgen en zoo doende den ijver van den heer Vattemare levendig te houden en niet steeds van zijne edelmoedigheid opoffering van tijd en krachten te vergen, zonder dat hem daarvoor, zoo al niet eenige vergoeding, dan toch eenig bewijs van erkentelijkheid geworde voor de zorg, waarmede hij onze belangen in dit opzigt heeft waargenomen.

XIde AFDEELING. *Nijverheid.* § 65. De zeer uiteenloopende meeningen, welke bij de behandeling van het vraagstuk der zeevisscherijen in de laatste jaren zijn voorgestaan, maakten het, naar het oordeel der Regering, zeer noodzakelijk een grondig onderzoek in te stellen. Het geldt daarbij niet zoo zeer de vraag, of de premien, aan dezen tak van nijverheid verleend, zullen behouden blijven, dan wel uit te maken, wat tot wettelijke regeling van het onderwerp behoorde of aangenomen behoort te worden. De commissie, bij Koninklijk besluit van den 9den Februarij jl. benoemd, heeft een groot aantal deskundigen en belanghebbenden ondervraagd en den uitslag van haar onderzoek in een zeer uitvoerig verslag zamengevat. Dit verslag, den 10den October jl. ingediend, wordt gedrukt, ten einde het algemeen verkrijgbaar te stellen. Het zal alsdan ook aan de leden der Kamer worden medegedeeld.

Reeds vroeger heeft de Regering te kennen gegeven dat, ook naar haar oordeel, de knellende banden, die de vrijheid der visscherijen belemmerden, moesten worden opgeheven, en dat in verband daarmede het uitreiken der premien zou kunnen ophouden. Zij wenschte echter gelijktijdig beide punten te regelen, en stelde daarom bij de behandeling der begrooting van 1854 geene verdere vermindering der premien voor. Bij het opmaken der begrooting voor 1855 waren de omstandigheden dezelfde gebleven, en was het rapport der Staats-commissie nog niet ingekomen. De Regering bleef zich zelve gelijk, toen zij de premien voor hetzelfde bedrag uittrok. Sedert dien tijd is er echter in den toestand der zaak verandering gekomen.

Bij een besluit der Staten van Zuidholland is onlangs aan de kustvisscherij vergund den gevangen haring te kaken, en in de najaars-vergadering van dit jaar zullen de Staten van Noord- en Zuidholland een voorstel behandelen tot afschaffing van het verbod tot het steuren van den haring door de groote visscherij.

Met het oog op de opheffing dezer verbodsbepalingen en in het vooruitzigt van zeer spoedig gevolg te kunnen geven aan de voorstellen, welke het verslag der commissie behelst, meent de Reg. thans eene verdere vermindering der premien te kunnen voorstellen, en wel, gelijk bij de begrooting van 1853 is geschied, met 25 ten honderd van het oorspronkelijk bedrag, zoodat het onderhoud *a* van art. 142 met de helft van het gestelde cijfer kan worden verminderd.

Over 1855 zou de vermindering alzoo beloopen 75 ten honderd van het oorspronkelijk bedrag der premie.

Wordt het stelsel van premie-verleening afgekeurd omdat het met de beginselen eener goede staathuishoudkunde strijdt een tak van nijverheid, die zonder ondersteuning van 's Rijks wege niet met vrucht kan worden uitgeoefend, door geldelijke bijdragen in het leven te houden, dan schijnen er ook geen genoegzame redenen te bestaan om de premie op de walvischvangst meer dan de andere te behouden.

De vermindering, hiervoren genoemd, geeft aanleiding om het cijfer van het artikel, in de begrootingswet op f 97,600 gesteld, met f 40,000 te verlagen, dat bij de Nota van Wijzigingen, nevens deze beantwoording overgelegd, wordt voorgedragen.

§ 67. De Aken-Maastrichtsche spoorweg-maatschappij heeft bij de Regering aanzoek gedaan om ontheven te worden van de verpligting om den zijtak, loopende van den ijzeren spoorweg naar de domaniale steenkolenmijnen van Kerkraede, aan te leggen. Dat aanzoek is afgewezen. Een ontwerp ter wijziging van de rigting, aan den zijtak te geven, is in behandeling.

§ 69. De herziening der wet op de octrooijen vordert in den tegenwoordigen tijd veel omzigtigheid en rijp overleg, bij de wijd uiteenloopende meeningen der nijveren en staathuishoudkundigen. Sommigen toch meenen, dat de nijverheid door gemakkelijkheid in het verkrijgen van octrooijen bevorderd wordt en willen hunnen duur verlengen; anderen zijn daarentegen van oordeel dat zij belemmeringen zijn van de algemeene mededinging, daarom der nijverheid schade doen en afgeschaft moeten worden. Van de eerste meening getuigt onder andere de nieuwe Belgische wet op deze aangelegenheid; voor de andere meening heeft zich eene aanzienlijke maatschappij verklaard, die de bevordering ten doel heeft der Nederlandsche nijverheid. De Regering, die den gang der meeningen aandachtig heeft gade geslagen en de redenen voor en tegen met naauwgezetheid heeft overwogen, hoopt weldra in staat te zijn een wets-ontwerp aan de Staten-Generaal te kunnen aanbieden.

§ 70. Een wets-ontwerp tot regeling van den ijk der maten en gewigten, hetwelk tevens voorschriften omtrent het toezigt op het gebruik van balansen inhoudt, zal, naar de Regering vertrouwt, nog in deze zitting aan de Vertegenwoordiging kunnen worden aangeboden.

§ 72. Met leedwezen heeft de Regering vernomen, dat men zich in al de afdeelingen sterk heeft uitgelaten tegen het hoog bedrag, dat bij art. 150 voor de bevordering der belangen van de Nederlandsche nijverheid op de aanstaande tentoonstelling te Parijs wordt aangevraagd. Wanneer men als beginsel aanneemt, dat de Regering zich de zaak behoort aan te trekken, schijnt het onvermijdelijk daartoe de middelen met eenige ruimte aan te wijzen, opdat de Nederlandsche nijverheid met waardigheid worde vertegenwoordigd. De kosten der tentoonstelling te Londen in 1851, waarin bij de Staatsbegrooting niet voorzien was, hebben nogtans ruim f 15,000 beloopen en daarbij hebben zich velen beklaagd over de karigheid, waarmede hier in de noodzakelijkste behoefte was voorzien. Wanneer men dan acht slaat op de groote schaal, waarop de tentoonstelling te Parijs schijnt te worden ingerigt, en in aanmerking neemt, dat de Britsche regering bereids 600,000 en de Portugesche 30,000 gulden voor de kosten van vertegenwoordiging der nationale nijverheid heeft aangewezen, schijnt het voor Nederland uitgetrokken cijfer bezwaarlijk te kunnen worden verminderd.

Van deze gelden zijn f 2,939.25 door Zijne Majesteit den Koning en f 500 door de Maatschappij van Nijverheid voldaan, terwijl de commissie voor de tentoonstelling en een der gezworenen geenerlei schadevergoeding voor reis- of verblijfkosten hebben genoten.

Wat nu de raming der afzonderlijke posten voor de kosten der Parijsche tentoonstelling betreft, gelooft de Regering daarbij niet aanmerkelijk te hebben misgetast. De kosten van het vervoer van Rotterdam naar Havre en terug zullen toch al ligt dubbel zooveel bedragen als de uitgaaf,

die het overbrengen der in 1851 naar Londen gezonden voorwerpen heeft gevorderd. Hadden ook de administratien der Belgische spoorwegen zich bereid verklaard tot een kostvrij vervoer van de Nederlandsche goederen tot de Fransche grens — hetgeen echter der Regering niet bekend is, — zoo is het nog te verwachten, dat de zware voorwerpen bij voorkeur langs den waterweg zullen worden verzonden. Voor zoover men kan nagaan, zal het gebouw der tentoonstelling, als gewoonlijk, geene andere middelen tot opstelling aanbieden als de naakte tafels. Gelijk te Londen het geval was, behoort men dus van wege de Regering, of uit andere middelen, te zorgen voor kasten, bekleeding, vlaggen, en wat verder tot versiering kan worden gevorderd. De Britsche commissie had in 1831 aangeboden dit voor Nederland in orde te brengen tegen betaling van *f* 3,600.

Wanneer men aanneemt, dat drie gezworenen voor Nederland kunnen benoemd worden, en dat deze in alles elk 50 dagen op reis en te Parijs zullen kunnen doorbrengen, komt men, door de kosten op *f* 20 daags te stellen, gemakkelijk tot het bedrag voor de jury uitgetrokken. Een commissaris, wien de Regering zou willen opdragen de belangen van de Nederlansche inzenders en bezoekers te behartigen en die zich op gelijken voet met de leden der commissien van de overige gouvernementen behoort te kunnen stellen, zal zeer ligt, met zijn secretaris, *f* 2000 's maands noodig hebben.

De Regering meent alzoo geen der uitgetrokken posten te kunnen verminderen, hoewel men zich voorstelt bij de uitgaven met de meeste spaarzaamheid te werk te gaan.

XIIIde **AFDEELING.** *Jagt en visscherij.* § 76. De behandeling bij het Depart. van Binnenl. Zaken van andere ontwerpen van wet, waarvan de aanbieding aan de Staten-Generaal meer dringend is gerekend dan van dat tot wijziziging der wet van 6 Maart 1852 (*Staatsblad* no. 47), heeft de zamenstelling van het laatstbedoeld ontwerp vertraagd.

Waarschijnlijk echter zal in den loop der tegenwoordige zitting een ontwerp, houdende eenige wijzigingen in genoemde wet, aan de overweging der Staten-Generaal worden onderworpen.

Hieruit blijkt reeds dat de Regering het wenschelijk acht verandering te brengen in sommige der bestaande bepalingen. Zij wenscht echter het hoofdbeginsel der wet te behouden, omdat het naar haar oordeel juist is, en omdat, zooals de wet nu ligt, het beoogde doel, de bescherming van het jagtveld en de visscherij, en in zoover de bescherming van het eigendom der ingezetenen, in het algemeen bereikt wordt.

Het toezigt, zooals het door de wet geregeld is, is voldoende om de stroopzucht tegen te gaan. De opbrengsten der regten wegens uitgegeven jagt- en vischacten dekken, met het zegelregt op die acten geheven wordende, niet alleen de kosten der administratie, doch laten daarenboven aan de schatkist eene bate, welke voor het thans loopende jaar wederom kan gerekend worden ruim *f* 50,000 te zullen bedragen.

's Gravenhage, 10 November.

Z. M. heeft het vice-presidium van het college van regenten over het huis van arrest te Amersfoort, opgedragen aan deszelfs lid den heer mr. G. Turk, substituut-officier bij de arrondissements-regtbank aldaar; alsmede tot lid van hetzelve college van regenten benoemd den heer mr. H. Verloren, lid van gezegde regtbank.

Z. M. heeft tot lid van het college van regenten over het huis van arrest te Sneek benoemd den heer L. Schuijt Korver, luit.-ter-zee 1ste klasse op non-activiteit, wonende te Sneek.

* H. M. de Koningin zal den 17 dezer van Wurtemburg in deze residentie terugkeeren.

* In de zitting der Provinciale Staten van Zuidholland van heden, is overgegaan tot de behandeling van 't Reglement voor het Hoogheemraadschap van Rijnland. Men is bij die behandeling tot art. 150 genaderd. Met 37 tegen 23 stemmen werd besloten dat de commissie eene andere redactie van eene § van dat art. zou voorstellen, ten doel hebbende, om vrijdom van waterschapslasten te verleenen aan huis-erven met hunne aanhoorigheden tot eene mindere grootte dan tien roeden. Overigens is er tot hiertoe op voorstel van den heer van Limburg Stirum slechts eene wijziging in het tarief-reglement gebragt. Die wijziging had betrekking tot den opvolger van den Secretaris-Rentmeester, in geval deze verhinderd wordt gedurende eenigen tijd zijne werkzaamheden te vervullen. Er is thans besloten, dat de Instructie van den Rentmeester de wijze van zijne vervanging zal bepalen. In eene volgende zitting zal met de behandeling van het Ontwerp-Reglement worden voortgegaan.

De commissie in wier handen gesteld zijn de adressen nopens de visscherij, heeft, bij monde van den heer Blom een voorloopig verslag uitgebragt en voorgesteld, den voorzitter uit te noodigen, den commissaris des Konings in N. Holland te verzoeken, eene commissie uit de Staten te doen benoemen, ten einde gemeenschappelijk de ingekomen adressen in behandeling te nemen. De vergadering heeft zich met eene groote meerderheid met dat voorstel der commissie vereenigd, doch de commissaris des Konings heeft te kennen gegeven, dat hij dit besluit niet kon ten uitvoer leggen, en aan die uitnoodiging geen gevolg geven, daar de bevestiging des Konings tot gemeenschappelijke behandeling dezer zaak tusschen de Staten van Zuid- en Noordholland, alleen betrekking had tot art. 51 van het reglement voor de groote visscherij, en niet tot andere artikelen.

De vergadering is tot aanstaanden Dingsdag gescheiden.

* In de residentie is aangekomen en aan het hôtel *l' Europe* afgestapt de graaf de Vilain XIV, raad van Frankrijk, komende van Bazel.

* Naar men verneemt, worden aan de werklieden, die te Delft aan de rijks constructie-winkels werkzaam zijn, in weerwil van de verminderde werkuren van den dag echter, uit hoofde, van de duurte der eerste levensbehoeften, de zomerloonen uitbetaald.

Men meldt, zegt het *Handelsblad*, dat voor eenigen tijd bij een landbouwer in Limburg een kunstgewrocht van den vermaarden Nederl. schilder Willem van der Velde de Jonge gevonden is. Het is op paneel geschilderd; 1 el 54 d. breed op 96 d. hoogte en stelt voor een stil water met een groot aantal schepen en schuitjes in het gezigt der stad Dordrecht; het is goed geconserveerd. Dit schoone stuk werd verkocht op eene veiling des inboedels van een aanzienlijk maar uitgestorven geslacht te Roermond met eenige oude zolderprullen. Het is thans in het bezit van den heer Baron van Biberstein te Maastricht, alwaar het voor de kunstminnaars te zien is.

Tot ridder der orde van de Eikenkroon is door Z. M. benoemd de heer J. Foekens, vice-consul van Portugal, te Harlingen.

Uit de openbaar gemaakte berigten omtrent de bevolking in de kolonie der Maatschappij van Weldadigheid, blijkt dat nadat aldaar de bevolking gedurende het tweede kwartaal dezes jaars met **315** personen verminderd was, zij in het derde kwartaal met **441** personen is vermeerderd. Vele bedelaars-kolonisten zijn gedeserteerd, doch weder voor meer dan een derde teruggebragt. De gezondheidstoestand tot het laatst van Sept. was dan ook naar wensch. Wel hebben er zich in het 3de gesticht te Veenhuizen vele cholera-gevallen voorgedaan, doch zijn ook weder spoedig geweken.

Zoo als bekend is, heeft lord Raglan in den slag van Waterloo een arm verloren. Toen nu dezer dagen de Engelsche en Franschen legers bij de Alma in slagorde geschaard stonden, maakte de officier, die zich bij lord Raglan bevond om de gemeenschap tusschen dezen en den Franschen Maarschalk te onderhouden, eenige opmerking over den linkervleugel der Franschen, die den regtervleugel der Engelschen steunde. « Ja zeide lord Raglan, het oog naar de regterzijde wendende, Frankrijk was mij een arm schuldig en geeft mij dien heden »

§ § **Maastricht**, 8 November. De nieuwe wet op het armbestuur schijnt hier, gelijk overal elders, tot vele moeijelijkheden aanleiding te zullen geven. De burgerlijke en godsdienstige instellingen van liefdadigheid kaatsen elkander wederkeerig de armen terug. Het bestuur van de algemeene armen, wier jaarlijksche inkomsten op ruim *f* 80,000 geschat worden, vindt zich, door al te hooge opvoering der uitgaven en de thans bestaande duurte der levensmiddelen, verpligt de inschrijvingen op het grootboek, tot dekking van het te kort, gedeeltelijk te gelde te maken en zoekt nu, ten einde zoo doende tot besparingen te geraken, de armen zooveel mogelijk van zich af te schuiven en, ingevolge de nieuwe wet op het armbestuur naar de particuliere instellingen van liefdadigheid te verwijzen. Eenige ingezetenen te dezer stede hebben hierin aanleiding gevonden, zich tot Z. M. den Koning te wenden met verzoek dat aan de R. C. gezindheid worden terug gegeven de goederen, welke vóór de Fransche omwenteling aan haar toebehoorenden, en, ingevolge art. 9 van het besluit van den Souvereinen Vorst van 31 December 1814, provisioneel zijn vereenigd gebleven onder het bestuur van de algemeene armen, opdat die gezindheid door de bedoelde teruggaven in staat gesteld zij hare behoeftigen te ondersteunen. Deze stad verkeert tot dusverre in de gunstige, en men mag zeggen exceptionele positie, dat zij niet alleen geen subsidie behoeft te verleenen, maar daarenboven van het bestuur van de algemeene armen *f* 300 ontvangt ter tegemoetkoming in het lager onderwijs voor behoeftigen; doch het is te vreezen, dat zij spoedig zal moeten bijspringen, bijaldien het bestuur van de algemeene armen niet bij tijds zorgt de uitgaven meer in evenredigheid te brengen, met de inkomsten door een zuinig en spaarzaam beheer.

Correspondentie.

Bij de talrijke ingezonden stukken, die slechts op de noodige ruimte wachten, hebben wij nu nog ontvangen een stuk van B...s uit Sneek, over het schip «de Ruijter» en een stuk over § 49 van het Verslag der Tweede Kamer over Hoofdstuk V der Staatsbegrooting.

Zoodra wij door de regeringsantwoorden, betrekkelijk de Staatsbegrooting heen zijn, zullen al deze stukken ten spoedigste en achtereenvolgende geplaatst worden.

Advertentien.

Groote Zaal

van den heer DE VISSCHER, Kazernestraat.

Met toestemming van het Edel Achtb. bestuur dezer Stad.
Op ALGEMEEN VERZOEK en daar de laatste Voorstellingen zoo druk zijn bezocht geworden, hebben de ondergeteekenden doen besluiten, om nog eenige Voorstellingen te geven.

Zaturdag, Zondag en Maandag.

DE ZEKERE

DRIE LAATSTE VOORSTELLINGEN

IN VIER AFDEELINGEN MET CONCERT.

MET **REICHART'S** BEROEMDE

ILLUSTRATIONS-GALLERIJ

VAN TYROL, ZWITSERLAND EN ITALIE.

500 mijlen in 2 uren.

Dit prachtig Spektakel ontrolt zich voor het oog van den aanschouwer, op eene uitgestrektheid van **30,000** *voet schilderdoek.*

IN DE PAUSEERING EN OP HET EINDE DER VOORSTELLING

GROOT CONCERT

VAN HET

ZANGER-GEZELSCHAP

VAN DE HEEREN

Eduard Stümpfli & Rudolph Speckbacher,

welke Duo's, Quartetten en Tyroler Jodlers voordragen en zich door de nabootsing van alle soorten van Blaas- en Strijk-Instrumenten, als ook Bekkens en Pauken zullen onderscheiden; niets zal hier tot beter aanbeveling kunnen strekken, dan een en dertig voorstellingen welke te Amsterdam in het Odéon gegeven zijn met onafgebroken bijval.

VOOR DE EERSTE MAAL IN 'SGRAVENHAGE.

In de 2de **AFDEELING** zal een

NEGER-CONCERT

plaats vinden, waarin op eene bewonderenswaardige wijze de gezangen en gebaarden dier natuurkinderen zullen worden wedergegeven en de toehoorders of aanschouwers gelooven doet, dat men zich in het land der Negers verplaatst ziet.

De Uitlegging van Mijnheer KLEINE.

Aanvang 7½ uur. — Einde 10 uur.

ENTRÉE 99 Cts. Kinderen betalen de h[illegible]

NB. *Aan het Lokaal kunnen op den dag der voorstelling plaatsen besproken worden van 1[illegible] ure, tegen betaling van* 10 *Cents voor plaats extra.* (6[illegible]

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 10 November 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
				Pct.	
Ned.W.Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$58\frac{7}{8}$ 9 $\frac{7}{8}$	*Hope* 1798/1816	5	
Dito Certificat. .	3	$70\frac{5}{16}$ $\frac{3}{8}$ $\frac{5}{16}$	Dito 1828/1829	5	
Dito Dito . .	4	89 $\frac{1}{8}$ 9	Cert.1831/1838	5	82[illegible]
O. I. Leening. .	4		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4	75[illegible]
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Stieglitz* .	5	74[illegible]
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$		Certific. dito. .	6	57[illegible]
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën . . .	4	
Nieuwe	1	$17\frac{7}{8}$ $\frac{15}{16}$			
Dito Buitenl. .	3	($\frac{15}{16}$	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl.^{6}/m.	3	$32\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$			
Bew. Sp. Com.		$5\frac{3}{8}$ $\frac{7}{16}$ $\frac{7}{16}$	Metalliek . . .	5	64[illegible]
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	74[illegible]
Portugal.			Dito lett. B. . .	5	74[illegible]
Londen nieuwe.	3	$86\frac{5}{16}$ $\frac{3}{8}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	82[illegible]
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	82[illegible]

Mexic, te Lond. 3 pct. 21; dito Onb. 21.

Over het geheel was de markt heden onbeduidend, handel als variatie, alleen in Spaansche was tot iets be[illegible] zen eenige affaire.

FRANKFORT, Woensdag 8 November. Metal. 5 [illegible] Spanje binnenl. 3 pct. $31\frac{3}{4}$; dito 1 pct. $17\frac{5}{8}$. W[illegible] Amsterdam $116\frac{3}{4}$; dito Parijs $92\frac{3}{4}$; dito Weenen [illegible]

LONDEN, Donderdag 9 November. Consols op t. [illegible] N. Mexic. 3 pct. 22; Spanje buitenl. 3 pct. $37\frac{1}{4}$; [illegible] pct. 18, $\frac{1}{4}$; dito Certific. $5\frac{1}{4}$; dito Passiven $4\frac{1}{2}$, [illegible] $4\frac{1}{2}$ pct. 84; dito 5 pct. 95; Turksche leening [illegible]

PARIJS, Donderdag 9 November. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 96.90; 3 pct. 73.45; Sp. binn. 3 pct. 33; dito 1 pct. 18[illegible] $4\frac{1}{2}$ pct. 91; N. Metall. 5 pct. 83.

WEENEN, Donderdag 9 November. N. Metall. [illegible] Leen. $97\frac{3}{8}$; Bankactien 1235; Lomb. 5 pct. $93\frac{1}{4}$; [illegible] $24\frac{1}{2}$; Wissel op Londen 11.54; dito op Parijs [illegible]

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.